

osoby z platební povinnosti. Z toho však nelze dovozovati, že jiné právnické osoby, aby měly povinnost platiti přírážky, musí míti stanovy. Za tohoto stavu netřeba se zabývati otázkou, zda pod označením »stanovy« dlužno rozuměti i ústavu československého státu, neboť i kdyby tomu tak nebylo, je československý stát za splnění ostatních předpokladů povinen platiti zmíněnou přírážku, ježto zůstává stížností nepopřeno, že je právnickou osobou a že ohledně něho neplatí výjimka v cit. předpisu stanovená.

ad 2. Námitku sub 2. uvedenou shledal nss nepřipustnou, neboť ačkoliv již I. stolicí uloženo bylo st-lce platiti kultovou přírážku k pozemkovým daním, st-lka ve svém rekursu proti tomuto opatření námitek v naznačeném směru nevznesla a nemůže tudíž teprve ve stížnosti k nss-u vytýkati, že není povinna k placení zmíněné přírážky, poněvadž železniční správu v případech, o něž šlo, nepostihovala povinnost k placení pozemkové daně. Nějakého předpisu, podle něhož mohla by st-lka vznášeti uvedenou námitku v řízení před nss-em i tehdy, když neuplatnila ji v řízení správním, není.

Č. 11.613.

Církevní věci: Vliv urbáriální dohody na povahu církevních dávek, zakládaných původně na zápisu v kanonické visitaci.

(Nález ze dne 19. prosince 1934 č. 23.671.)

V ě c: Dr. Jan B. v R. proti zemskému úřadu v Bratislavě o dávku palivového dříví řím.-kat. faráři.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro vadnost řízení.

D ů v o d y: Rozhodnutím žal. úřadu z 20. listopadu 1928 byl kníže Filip Josiáš S.-C.-G. jako majitel panství na základě kanonické visitace z r. 1859 instanční cestou odsouzen, aby dnešnímu st-li dal k dispozici částku palivového dříví, stanovenou v této kanonické visitaci. Ke stížnosti jmenovaného majitele panství bylo rozhodnutí to nálezem nss-u z 10. září 1931 zrušeno pro vadnost řízení a sice z toho důvodu, že žal. úřad neměl ve spisech dostatečného podkladu pro svůj závěr, že jde tu o věcné břemeno patronátní a že není také dostatečného podkladu ve spisech k tomu, aby mohla býti zodpověděna primérní otázka, totiž, zda správní úřady byly vůbec kompetentní rozhodovati o daném sporu.

Okresní úřad ve Feledincích, jemuž byly na to spisy zemským úřadem v Bratislavě postoupeny k vydání prvoinstačního rozhodnutí ve smyslu důvodů cit. nálezu nss-u, vydal pak »v důsledku nálezu nejvyššího správního soudu ze dne 10. září 1931 č. 13.065/31 v předmětné záležitosti nový výměr« ze dne 18. června 1932, jímž žádost jmenovaného faráře o exekuční vymáhání palivového dříví příslušejícího jemu od býv. panství Filipa Josiáše S.-C.-G. za léta 1926 a 1927 jako farářské požitky zamítl a stanovil, že spor tento patří do kompetence řádného soudu. V důvodech bylo uvedeno: Jmenovaný řím.-kat. farář podal k okr. úřadu žádost, aby tento exekučně vymohl od k.-ského panství jemu jako naturální požitky náležející palivové dříví za léta 1926 a 1927. Žádost odůvodnil tím, že dřevo náleží mu od k.-ského panství jako od patrona řím.-

kat. církve v R. a žádost doložil vytahem z kanonické visitace ze 7. září 1859 jako dokladem o tom, že dodávání dříví je věčným břemenem patronátním. Ve věci bylo za účasti stran provedeným šetřením zjištěno, že mimo kanonickou visitaci ze 7. září 1859 není jiného právního podkladu tohoto požadavku řím.-kat. faráře v R. Zástupce státního pozemkového úřadu jako právní zástupce k.-ského panství předložil sice ověřený opis přátelské dohody uzavřené dne 7. září 1863 ohledně urbaniální segregace v R., leč tato dohoda není podepsána ani farářem, ani zástupcem církve, a není schválena ani církevní vrchností, a proto nemohl okr. úřad tuto uznati jako veřejnou listinu a jako doklad právního podkladu z předmětného sporu. Zápisnice o kanonické visitaci ze 7. září 1859 v druhé hlavě praví, že faráři patří dřevo od panství, t. j. od zeměpána (ab J. Dominio), v třetí hlavě hovoří o patronovi. V zápisnici té ale není uvedeno, že dřevo patří faráři od patrona. Ani jmenovaný farář nemohl ničím prokázati a doložiti toto své tvrzení, že dodávání tohoto dřeva je povinností patrona a věčným břemenem patronátním. Osnova zápisnice o kanonické visitaci dokazuje právě opačně to, že se tu nejedná o věčné břemeno patronátní ani o veřejnoprávní povinnost k dodávání naturálních požitků farářových patronem, ale o soukromoprávní závazek panství, t. j. zeměpána. Jasně je to i z té okolnosti zápisnice, že tato v 2. a 3. hlavě zřetelně rozlišuje panstvo (»... ab J. Dominio...«) a patrona (»De patronis et dominis...«) a naturální požitky dříví uvádí v hlavě 2. (ab J. Dominio). Okr. úřad shledal tímto za prokázáno, že závazek dodávání požadovaného palivového dříví je soukromoprávním závazkem zeměpána a nikoliv veřejnoprávním závazkem patrona a není tedy věčným břemenem patronátním a proto stanovil, že spor tento nepatří do kompetence okr. úřadu, nýbrž do kompetence řádného soudu a žádost zamítl.

Nař. výměrem z 21. září 1932 potvrdil zemský úřad v Bratislavě výměr okr. úřadu z důvodů v něm uvedených a odvolání zamítl z těchto dalších důvodů: »Je sice pravda, že důchody řím.-kat. faráře v R. původně zakládaly se na kanonické visitaci z r. 1859 a bylo je povinno ve smyslu 2. záhlaví poskytovatí panství, ovšem nikoli jako patron, nýbrž jako zeměpán, v důsledku čehož tyto závazky nabyly povahu závazků veřejnoprávních, jichž vymáhání jako takových spadalo by do kompetence správních úřadů. Leč právní základ dodávání palivového dříví řím.-kat. faráři v R. byl změněn urbaniální dohodou z r. 1873 za přítomnosti a součinnosti všech v úvahu přicházejících činitelů a postaven na nový právní podklad, totiž na dohodu, čímž ovšem i z ní vyplývající práva, resp. závazky, nabyly povahy práv a závazků soukromoprávních, jichž vymáhání jako práv soukromoprávních, zakládajících se na urbaniální dohodě, tedy na podkladě soukromoprávním, spadá do kompetence řádných občanských soudů. Na základě uvedeného nemohl odvolatel svůj požadavek uplatňovati na podkladě kanonické visitace, ale jen na podkladě urbaniální dohody z r. 1873, jejíž platnost neprávem popírá, poněvadž připojený doklad o této dohodě vystavený královskou sedrií v R. bylo třeba uznati za věrohodný, čímž ovšem odpadají ostatní námitky jím uplatňované.«

O stížnosti uvažoval nss takto:

Nař. rozhodnutím bylo cestou instanční vysloveno, že požadavek řím.-kat. faráře v R. o vymáhání palivového dříví od panství knížete Fi-

lipa Josiáše S.-C.-G. jest uplatňovati řádnou cestou soudní. Výrok ten opírá žal. úřad o důvody výměru I. stolice, k nimž připojuje další důvody vlastní.

Z výměru okresního úřadu z 18. června 1932 se pak podává, že tento úřad odkázal předmětný spor do kompetence řádných soudů z toho důvodu, že ověřený opis urbárské dohody ze 7. září 1863, předložený zastupcem k.-ského panství, nelze uznati pro různé nedostatky za veřejnou listinu a doklad právního podkladu v předmětném sporu a že v jediném zbývajícím právním podkladu uplatňovaného požadavku, t. j. v kanonické visitaci z r. 1859, mluví se toliko o tom, že dříví patří farářům »od zeměpána« a nikoliv »od patrona«, z čehož plyne, že jedná se tu o soukromoprávní závazek zeměpána a nikoliv o věcné břemeno patronátní a veřejnoprávní povinnost k určité naturální dávce patronem, což ostatně ani st-l nemohl nijak prokázat.

Naproti tomu žal. úřad ve svých vlastních důvodech sice přiznává, že požadavky uplatňované na základě kanonické visitace z r. 1859 patřily by do kompetence úřadů administrativních, ale že dohodou urbáriální z r. 1863 (žal. úřad sice mluví o r. 1873, ale míní tím zřejmě dohodu z r. 1863, citovav v datu pouze ročník doložek k dohodě připojených) byl tento právní základ změněn a st-l může pak uplatňovati svůj požadavek jen na základě této dohody, která však způsobuje, že závazky z ní plynoucí jsou rázu soukromoprávního. Dohoda pak stala se za součinnosti všech v úvahu přicházejících činitelů a doklad o ní, ve spisech připojený, dlužno uznat za věrohodný.

Poněvadž však — jak z uvedeného plyne — opírá se žal. úřad též o důvody první stolice, jeví se v jeho odůvodnění vnitřní rozpor, ježto se tu jednak dovozuje, že urbáriální dohodu z r. 1863 pro různé její nedostatky nelze uznati za právní podklad uplatňovaného požadavku (viz recipované důvody I. stolice, v nichž nad to se mluví o tom, že i podle kanonické visitace jde o soukromoprávní závazek), na druhé straně se však prostě konstatuje, že dohoda tato vyhovuje všem podmínkám a že dlužno ji uznati za jediný právní podklad požadavků farářem v R. uplatňovaných. Další rozpor jeví se pak nad to v tom, že v recipovaných důvodech I. stolice se dovozuje, že z kanonické visitace plyne, že jde tu o závazek soukromoprávní, který dlužno uplatňovati u řádných soudů, naproti čemuž však ve vlastních důvodech žal. úřadu se praví, že závazky zakládané na kanonických visitacích patří před úřady správní. Již pro tento vnitřní rozpor, ježto není zřejmo, co vlastně vzal žal. úřad za prokázáno a jaký skutkový stav tedy svému rozhodnutí dal za podklad, bylo nutno nař. rozhodnutí zrušiti podle § 6 zák. o ss, aniž bylo možno stížností blíže se zabývatí.

Avšak ani tehdy, kdyby se nař. rozhodnutí dalo vyložiti tak, že opusťlo důvody I. stolice a nahradilo je vlastními, nebylo by rozhodnutí to bezvadným, neboť se v něm prostě konstatuje, že dohoda z r. 1873 (resp. 1863) stala se za součinnosti všech v úvahu přicházejících činitelů, ačkoliv námitky přednesené st-lem v řízení správním, zejména v jeho odvolání, jimiž bylo popíráno, že zmíněná dohoda se vztahuje na řím.-kat. faru v R. a že vykazuje všechny předepsané formální náležitosti, vyžadovaly, aby žal. úřad zaujal i k nim své stanovisko a řádně zamítnutí jich odůvodnil. Nestačí uvést pouze závěr žal. úřadu v tomto

směru, nýbrž nutno uvést i premisy, z nichž žal. úřad k závěru tomu vzhledem k předneseným námitkám a předpisům v nich dovolaným dospěl. Bylo by tedy i při této eventualitě nař. rozhodnutí stíženo vadou podstatnou, jež by měla za následek jeho zrušení podle § 6 zák. o ss.

Č. 11.614.

Vodní právo. — Samospráva obecní: Zákonné předpisy o obecním hospodářství (zejm. § 23 zák. č. 329/21) nebrání obci žádati za udělení vodoprávního konsensu bez předchozích usnesení o případných závazcích, jež podnikatele díla vodního z vodního konsensu postihnou a bez předchozích dozorčích schválení těchto závazků.

(Nález ze dne 19. prosince 1934 č. 23.998.)

Věc: František Š. v L. a spol. proti zemskému úřadu v Praze o vodoprávní povolení ke zřízení skupinového vodovodu.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: K žádosti podané městskými úřady v H. a v N. jménem »Zatímního komitétu pro stavbu skupinového vodovodu Metujského« udělil vodoprávní úřad I. stolice podle předloženého generelního projektu ve smyslu § 86 vod. zák. pro Čechy povolení k provedení výměrem ze dne 15. února 1931. V odvolání proti tomuto výměru podaném vytýkali dnešní st-lé mimo jiné, že z výměru není patrné, komu se vodoprávní povolení uděluje. K této výtce opravil žal. úřad výměr I. stolice v ten způsob, že vodoprávní povolení uděluje se městským obcím H. a N., zastupujícím tvořící se »Vodoprávní svaz metujský« podle § 17 zák. ze dne 27. března 1931 č. 49 Sb. Všecky ostatní námitky odvolání žal. úřad jednak odmítl pro nepřipustnost, jednak zamítl pro bezdůvodnost, změnil však »z moci úřední« výměr I. stolice v podstatě potud, že doplnil povinnosti žadatelkám uložené povinností vmontovati na spádovém potrubí od prameniště II. vodoměr, stanoviv blíže účel a přístupnost tohoto vodoměru a dále že přiznal podniku v zásadě nárok na vyvlastnění vody na pramenech od N. s omezením na díl podniku, který bude uskutečněn v prvním desetiletí, uloživ I. stolici, aby rozsah tohoto vyvlastnění podle prokázaného stavebního programu stanovila po novém řízení novým výměrem.

Stížnost podaná k tomuto soudu vytýká nejprve jako nezákonnost, že sporné vodoprávní povolení bylo uděleno jmenovaným dvěma obcím pro vodovodní svaz, který té doby ještě neexistoval a ani zřízen býti nemohl, poněvadž zákon č. 49/1931 Sb. v době vydání rozhodnutí I. stolice ještě nebyl vyhlášen. St-lé však přehlízejí, že podle obsahu nař. rozhodnutí není příjemcem vodoprávního povolení tvořící se vodovodní svaz, nýbrž městské obce K. a N., které již podle § 95 obec. zřízení a tedy bez ohledu na zákon č. 49/1913 Sb. mohly se sdružit ke zřízení a provozování společného vodovodu a mohly tedy tím spíše společně za udělení vodoprávního konsensu pro zamýšlený společný vodovod žádati. Pokud tedy stížnost vytýká, že za žádostí za vodoprávní konsens nestojí žádný právní subjekt, je na omylu, neboť žadatelkami jsou dvě obce, jimž vodoprávní konsens také byl udělen. Pokud však stížnost chce snad viděti nezákonnost v tom, že vodoprávní konsens udělen byl oběma obcím pro vodovodní svaz, který té doby ještě nebyl zřízen, není jí